

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 1519/21
24.3.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судије Весне Станковић, председника већа и судија Весне Секулић и Сање Агатоновић, чланова већа, у парници тужиоца АА из села ..., Општина ..., чији је пуномоћник Миона Михајловић, адвокат из Београда, Светог Саве 19/3, против тужене Републике Србије – Министарства унутрашњих послова – Сектор за ванредне ситуације, коју заступа Државно правобранилаштво, са седиштем у Београду, Косовска 31, ради накнаде штете, одлучујући о жалби тужене изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 7718/18 од 16.4.2019. године, исправљене решењем истог суда П 7718/18 од 4.11.2020. године, у седници већа одржаној дана 24.3.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П 7718/18 од 16.4.2019. године, исправљена решењем истог суда П 7718/18 од 4.11.2020. године у делу првог става изреке којим је обавезана тужена Република Србија – Министарство унутрашњих послова – Сектор за ванредне ситуације да тужиоцу АА из села ..., ..., на име накнаде материјалне штете исплати износ од 2.058.000,00 динара, као и у делу другог става изреке којим је обавезана тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 188.680,00 динара.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 7718/18 од 16.4.2019. године, исправљена решењем истог суда П 7718/18 од 4.11.2020. године у преосталом делу првог става изреке којим је одлучено о камати, тако што се обавезује тужена Република Србија – Министарство унутрашњих послова – Сектор за ванредне ситуације да тужиоцу АА из села ..., ..., на досуђени износ од 2.058.000,00 динара исплати законску затезну камату почев од 16.4.2019. године, као дана пресуђења, па до исплате, у року од 15 дана од пријема ове пресуде, док се у преосталом делу тужбени захтев за исплату законске затезне камате од 11.5.2018. године, па до 15.4.2019. године тужбени захтев **ОДБИЈА** као неоснован.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима парничног поступка садржано у другом ставу изреке пресуде Првог основног суда у Београду П 7718/18 од 16.4.2019. године,

исправљене решењем истог суда П 7718/18 од 4.11.2020. године, у делу којим је одлучено о законској затезној камати на трошкове поступка, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена Република Србија – Министарство унутрашњих послова – Сектор за ванредне ситуације да тужиоцу АА, на досуђени износ трошкова парничног поступка од 188.680,00 динара исплати законску затезну камату од дана извршности одлуке, до исплате, у року од 15 дана од дана пријема ове пресуде.

ОДБИЈА СЕ као неоснован, захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 7718/18 од 16.4.2019. године, исправљене решењем истог суда П 7718/18 од 4.11.2020. године, првим ставом изреке обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде материјалне штете исплати износ од 2.058.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 11.5.2018. године, па до исплате. Другим ставом изреке обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 188.680,00 динара са законском затезном каматом почев од дана пресуђења, па до исплате. Трећим ставом изреке одбијен је предлог тужиоца за ослобађање од обавезе плаћања судских такси.

Благовремено изјављеном жалбом тужена је првостепену пресуду побијала из свих разлога прописаних чланом 373 став 1 Закона о парничном поступку, а како из навода жалбе произлази у првом и другом ставу изреке. Трошкове другостепеног поступка је опредељено тражила.

Тужилац је поднео одговор на жалбу тужене, али је то учинио по протеклу рока од 15 дана, који је прописан одредбом 380 став 1 ЗПП, с обзиром да је жалбу тужене примио 24.7.2019.године, а да је одговор на жалбу поднео 16.8.2019.године. Због тога другостепени суд тужиочев одговор на жалбу није разматрао приликом одлучивања о жалби тужене.

Испитујући првостепену пресуду у границама прописаним чланом 386 Закона о парничном поступку, Апелациони суд је оценио да је жалба тужене делимично основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку на које другостепени суд пази по службеној дужности. Супротно наводима жалбе, побијана пресуда не садржи ни битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП, с обзиром да иста нема недостатака због којих се не би могла испитати, јер је изрека разумљива, не противречи себи ни разлозима који су наведени у погледу свих битних чињеница на јасан и непротивречан начин.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоцу је 14. маја 2015.године уништен засад малина на подручју општине Ариље, јер је то подручје било захваћено невременом са пљусковима, градом и јаким ветром, а да претходно није извршено испаливање ракета противградне заштите. Решењем општине Ариље бр.217-10/2015 од

14.4.2016.године о расподели наменских средстава за исплату накнаде за ублажавање насталих последица штете од елементарне непогоде-града, општина је донела одлуку да тужиоцу исплати износ од 42.000,00 динара, што представља 2% од укупне штете коју је тужилац претрпео, а која је од стране општинске комисије процењена на износ од 2.100.000,00 динара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је применом одредбе члана 154 став 1 ЗОО закључио да је тужена одговорна за штету коју је тужилац претрпео услед олује са градом дана 14.5.2015.године, јер је услед пропуста у успостављању система противградне заштите за 2015.годину дошло до тога да у мају те године, упркос најављеном невремену, нису испале противградне ракете. Приговор туженог о недостатку пасивне легитимације оцењен је као неоснован јер из члана 8 и 18 Законом о метеоролошкој и хидролошкој делатности ("Сл. гласник РС" бр. 88/2010) произлази да је тужена била у обавези да до 30.4.2015. године успостави систем противградне заштите за 2015. годину, што није учинила, а због чега није потписан уговор о делу са физичким лицима која испалеју противградне ракете, нити су испоручене противградне ракете до 14.5.2015. године када је дошло до елементарне непогоде – града који је праћен јаким ветром изазвао оштећења пољопривредних култура тужиоца иако је за то постојала обавеза из члана 132 у вези члана 4 Закона о ванредним ситуацијама. Није основан ни приговор недостатка активне легитимације, јер из решења општинске управе произлази да је тужилац претрпео штету услед уништених засада малина. Поред тога, оцењено је да нису испуњени услови за ослобођење од одговорности на основу одредбе члана 177 ЗОО из разлога што град представља вишу силу која се није могла предвидети ни спречити, јер је тужена била дужна да делује против елементарне непогоде, што није учинила, а што је допринело настанку штете на засадима тужиоца.

Висина штете утврђена је на основу решења Општине Ариље, као јавне исправе у смислу члана 238 став 1 ЗПП, а коју је тужена оспорила само паушално, не предлажући доказе којима би висина штете била доведена у питање. Износ штете утврђен наведеним решењем умањен је за износ који је тужиоцу исплаћен у вансудском поступку. На досуђени износ тужиоцу је законска затезна камата призната од 11.5.2018.године, као дана подношења тужбе, па до исплате, у складу са одредбом члана 277 Закона о облигационим односима.

По оцени Апелационог суда, првостепени суд је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право када је усвојио тужбени захтев, дајући за своју одлуку у потврђујућем делу разлоге које у целости прихвата и овај суд и сходно члану 396 став 2 Закона о парничном поступку на исте упућује.

Наиме, држава као правно лице које одговара за рад својих органа према одредби члана 172 Закона о облигационим односима, одговара и за штету у складу са одредбом члана 184 ЗОО, у вези са вршењем послова од општег интереса. Она не би одговарала само у случају када би доказала да се понашала као добар привредник, те да из оправданих разлога није могла организовати систем противградне заштите. Како је на туженој био терет доказивања ове чињенице, а у току поступка није доказала да би

штета настала и да је предузела мере, односно није доказала да би и да је предузела мере противградне заштите наведена штета била мања, по оцени овог суда не постоји основ искључења или смањења одговорности тужене за насталу штету.

Одредбом члана 2 Закона о ванредним ситуацијама ("Службени гласник РС", бр.111/2009, 92/2011 и 93/2012), прописано је да Република Србија обезбеђује изградњу јединственог система заштите и спасавања у складу са тим законом и другим прописима, као и програмима, плановима и другим документима који се односе на заштиту и спасавање и цивилну заштиту. Ванредна ситуација је стање када су ризици и претње или последице катастрофе по становништво, животну средину и материјална добра таквог обима и интензитета да њихов настанак или последице није могуће спречити или отклонити редовним деловањем надлежних органа и служби, па је за њихово ублажавање и отклањање неопходно употребити посебне мере, снаге, средства, уз појачани режим рада, како је то прописано чланом 8 тачка 1 Закона о ванредним ситуацијама. Елементарна непогода је догађај хидрометеоролошког, геолошког или биолошког порекла, проузрокована деловањем природних сила, као што су олуја, јаке кише, град и друге природне појаве већих размера које могу да проузрокују штету већег обима (члан 8 тачка 3 Закона о ванредним ситуацијама).

Према одредби члана 18 Закона о метеоролошкој и хидролошкој делатности ("Службени гласник РС" бр. 88/2010), државне мреже метеоролошких станица обухватају и мреже падавинских станица. Влада на предлог Републичког хидрометеоролошког завода (РХМЗ), у смислу члана 18 став 5 наведеног закона, утврђује државне мреже метеоролошких станица, као и њихов програм рада и начин извештавања, у које спадају агрометеоролошке и падавинске станице (став 1 тачка 7 и 8).

Мере заштите у случају непосредне опасности од елементарних непогода сходно члану 8 тачка 28 Закона о ванредним ситуацијама, обухватају активирање штабова за ванредне ситуације, мобилизацију материјалних средстава и распоређивање људства и технике на најугроженија подручја Републике Србије. Како према члану 132 став 1 тачка 7 Закона о ванредним ситуацијама, Република Србија финансира и трошкове ангажовања овлашћених и оспособљених правних лица за извршавање задатака заштите од значаја за Републику Србију, поред тога што финансира и пружање материјалне помоћи при отклањању последица елементарних непогода, тужена је била у обавези да организује и превентивне мере заштите од града. Будући да у субјекте система заштите и спасавања спадају органи државне управе, па тако и Министарство унутрашњих послова, као орган државне управе који је дужан да даје обавештење и да указује на могуће последице кагастрофе, произлази да је тужена Република Србија била у обавези да усмерава своја средстава ради остваривања система заштите и да благовремено ангажује стручни кадар ради противградне одбране и заштите, што није учинила за 2015.годину када је дошло до штетног догађаја, а како није доказала да је имала оправдан разлог да ту делатност од општег интереса обустави, одговорна је за насталу штету.

Поред тога, одредбом члана 11 Закона о министарствима ("Сл. гласник РС" бр. 44/14, који је ступио на снагу даном објављивања 26.04.2014.године), у основном тексту до измене у "Сл. Гласнику РС" бр. 54/2015 објављене 22.06.2015.године, која је

ступила на снагу осмог дана од дана објављивања, међу надлежностима Министарства унутрашњих послова наведена је и противградна заштита, а након наведене измене та надлежност је брисана, док у члану 27 у основном тесту закона противградна заштита није наведена као надлежност Републичког хидрометеоролошког завода, већ је то постала са изменама закона у “Сл. Гласнику РС” бр. 54/2015 објављеним 22.06.2015.године. Према наведеном, противградна заштита је била у надлежности Министарства унутрашњих послова у време штетног догађаја 14.05.2015.године.

Неосновано се жалбом тужене оспорава пасивна легитимација у конкретном случају, указивањем да су чланом 15 Закона о ванредним ситуацијама, прописана права и дужности јединице локалне самоуправе у заштити и спасавању јединице локалне самоуправе у поступку заштите од елементарних непогода и да је надлежност општине у организовању заштите од елементарних непогода прописана и одредбом члана 20 став 1 тачка 19 Закона о локалној самоуправи (“Сл. гласник РС” бр. 129/07 са изменама до 101/16). Чињеница да поред органа Републике Србије постоји надлежност локалне самоуправе, као и аутономне покрајине у остваривању права и дужности у питањима заштите и спасавања у поступцима заштите о елементарних непогода, тужену не може ослободити одговорности, с обзиром на њену законом утврђену обавезу у погледу противградне одбране и заштите, коју је без оправданог разлога обуставила, а због чега постоји њена одговорност.

На правилност одлуке о одговорности тужене није од утицаја навод жалбе којим се истиче да се у конкретном случају ради о вишој сили- граду који је проузроковао штету и који се није могао предвидети нити спречити сходно одредби члана 177 Закона о облигационим односима. На ову околност тужена није приложила нити предложила доказе, иако је терет доказивања ове чињенице, у складу са одредбом члана 7 став 1 и 2, као и одредбом чланова 228 и 231 Закона о парничном поступку, био на туженој која није доказала да се елементарна непогода - град у конкретном случају није могао предвидети, нити спречити. Напротив, да спречавање непогода изазваних градом није могуће, законодавац не би ни успоставио обавезу тужене да исту организује и спроводи на начин изложен цитирањем одредби материјалног права.

Неосновано се жалбом тужене истиче да суд није имао у виду допринос тужиоца настанку штете и да није ценио које је мере тужилац сам предузео да се заштити од елементарних непогода. Према одредби члана 7 став 1 Закона о парничном поступку странке су дужне да изнесу све чињенице на којима заснивају своје захтеве и да предложе доказе којима се утврђују те чињенице, а према ставу 2 истог члана суд ће размотрити и утврдити само чињенице које су странке изнеле и извести само оне доказе које су странке предложиле, ако законом није другачије прописано. Цитираном одредбом Закона о парничном поступку извршена је расподела улога између суда и странака у образовању чињеничне грађе на основу које у складу са одредбом члана 8 истог закона, дакле на основу оцене сваког доказа засебно, свих доказа као целине и резултата целокупног поступка, суд одлучује које ће чињенице да узме као доказане. Све речено значи да суд о спорним чињеницама одлучује само у границама доказних предлога које су странке током поступка изнеле у прилог основаности својих тврдњи. У конкретном случају, тужена је приликом пријема тужбе од стране суда у смислу одредбе члана 298 став 2 ЗПП поучена да одговор на тужбу мора да садржи и чињенице на којима тужена заснива своје наводе и доказе којима се утврђују те чињенице, те је

такође и у позиву за припремно рочиште у смислу одредбе члана 303 став 1 Закона о парничном поступку упозорена на дужност изношења свих чињеница и предлагања доказа којима се те чињенице потврђују. У одговору на тужбу тужена је, поред осталог, навела да не може сносити одговорност због природних катастрофа поготово не без узимања учешћа и предузимања мера и од стране самих власника, односно лица која су претрпела штету. Ни у одговору на тужбу ни током првостепеног поступка тужена за изнете тврдње није предложила ни један доказ. Следом реченог, правилно је првостепени суд у побијаној одлуци закључио да изнети наводи тужене не могу утицати на другачију одлуку у овој правној ствари закључивши да је тужена дужна да тужиоцу накнади целокупну ненакнађену штету, јер на овакав закључак упућује одредба члана 231 став 1 ЗПП. Правила о подељеној одговорности, прописана одредбом члана 192 став 1 Закона о облигационим односима, према којим оштећени који је допринео да штета настане или да буде већа него што би иначе била има право само на сразмерно смањену накнаду, упућују на закључак да на странци која се овим приговором брани лежи терет тврдње – да изнесе чињенице које радње је оштећени учинио или пропустио да учини, а које су довеле до већег обима штете, као и терет доказивања – предлагање одговарајућих доказних средстава на основу којих би се поуздано утврдио допринос, а следствено томе сразмерно мања висина накнаде штете. Како тужена током поступка за своју тврдњу није предложила ниједно доказно средство правилно је првостепени суд закључио да доприноса тужиоца настанку ове штете није ни било.

Навод жалбе да постоје савременији и ефикаснији начини одбране од града и да исте може предузети и сам пољопривредни произвођач у одсуству благовремено изнетих доказних предлога током првостепеног поступка на основу којих би биле утврђене чињенице на околност у којој мери би штета на тужиоцевим усевама – засадима малине била мања да су усеви осим противградном заштитом били заштићени неким другим савременијим и ефикаснијим начинима одбране, за које околности је свакако потребно стучно знање с обзиром да се ради о спорним питањима о којима суд не располаже стручним знањима, правилност побијане одлуке не доводи у сумњу. Следом свега реченог, тужена је имала могућност да током првостепеног поступка у складу са процесним законом износи тврдње и доказује своју тезу о доприносу тужиоца насталој штети у смислу одредбе члана 192 Закона о облигационим односима, али како дату могућност да јасно и прецизно наведе све чињенице важне за доношење одлуке и употреби одговарајућа доказна средства није искористила, жалбом неосновано своју дужност прописану цитираним чланом 7 Закона о парничном поступку износи као жалбени разлог, јер суд постојање доприноса не може ценити уколико на околност његовог постојања није предложен ни један доказ. Чињенице о степену заштите противградним ракетама и обиму заштите другим средствима нису општепознате, јер је за њихово утврђење неопходно стручно знање, али независно од постојања других облика противградне заштите тужена се не може ослободити своје законом установљене обавезе организовања одбране и заштите становништва и материјалних добара нити постојање других могућности заштите пољопривредних култура представља дужност ратара да исте обавезно користе. Други, савременији видови заштите захтевају финансијска средства великог обима којима не располажу сви пољопривредници, али им то ни у ком случају не ускраћује право да накнаду штете за уништене или оштећене усеве траже од тужене која у извршавању својих законских обавеза нема избора нити их се може ослободити.

С обзиром да штета за тужиоца, према извештају Комисије за процену штете од елементарних непогода, износи 2.100.000,00 динара, те да је општина из средстава за нанаву штете на име делимичног обештећења тужиоцу исплатила износ од 42.000,00 динара, тужена је у обавези да тужиоцу на основу горе цитираних одредби закона накнади ненакнађену претрпљену материјалну штету у износу од 2.058.000,00 динара, колико је тужилац тужбеним захтевом тражио, а првостепени суд и досудио, с обзиром да разлика између претрпљене штете и исплаћене накнаде у износу од 42.000,00 динара, износи 2.058.000,00 динара.

Апелациони суд је ценио и остале жалбене наводе али је нашао да нису од значаја и да не могу утицати на доношење другачије, за тужену повољније одлуке, те их није посебно образлагао, сходно одредби члана 396 став 1 ЗПП.

Првостепени суд је правилно одлучио о трошковима парничног поступка сагласно члановима 153, 154 и 163 Закона о парничном поступку, чију висину је определио сагласно одредбама Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката и Таксене тарифе важећих на дан пресуђења.

Из наведених разлога, на основу члана 390 у вези са чланом 387 став 1 тачка 2 и чланом 401 став 1 тачка 2 ЗПП, одлучено је као у ставу првом изреке ове пресуде.

Међутим, одлука првостепеног суда у преосталом делу првог става изреке, којим је одлучено о исплати камате на досуђени износ на име материјалне штете од 2.058.000,00 динара, заснована је на погрешној примени материјалног права на коју другостепени суд води рачун по службеној дужности сходно члану 386 став 3 у вези са чланом 376 Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, првостепени суд је на досуђени износ материјалне штете утврђен решењем о расподели наменских средстава за исплату накнаде за ублажавање насталих последица штете од елементарне непогоде-града, општине Ариље бр.217-10/2015 од 14.4.2016.године, досудио законску затезну камату од дана подношења тужбе, па до исплате. На наведени износ, тужилац има право на камату у складу са одредбом члана 189 став 2 и 277 Закона о облигационим односима, почев од дана пресуђења, јер се висина накнаде неновчане штете, која није отклоњена, одређује према ценама у време доношења судске одлуке. Како тужилац током поступка није предлагао доказе на околност висине претрпљене материјалне штете према ценама у време пресуђења, те да је иста процењена према ценама актуелним две године пре доношења одлуке, тужилац има право на камату од пресуђења до исплате.

Из наведених разлога применом члана 394 тачка 4 Закона о парничном поступку у вези са чланом 387 став 1 тачка 5 Закона о парничном поступку одлучено је као у другом ставу изреке ове пресуде.

По оцени Апелационог суда првостепени суд је такође, погрешно применио материјално право у делу олуке о камати на досуђене трошкове парничног поступка досудивши је од дана пресуђења, до исплате.

На досуђени износ парничних трошкова тужиоцу припада законска затезна камата почев од дана извршности одлуке до исплате, сагласно члановима 277 став 1 и 324 став 2 ЗОО. Обавеза накнаде парничних трошкова је по својој природи новчана обавезу на коју се односи одредба члана 277 Закона о облигационим односима, а којом је за период доцње у испуњењу новчане обавеза прописана обавеза плаћања камате. Тужена пада у доцњу у смислу члана 324 Закона о облигационим односима када одлука о трошковима постане правноснажна и када протекне рок за њено добровољно испуњење, односно када постане извршна.

Имајући у виду изнето, решење о трошковима парничног поступка садржано у другом ставу изреке побијане пресуде је преиначено применом члана 401 тачка 3 Закона о парничном поступку, као у трећем ставу изреке ове пресуде.

Имајући у виду да је тужена у поступку по жалби успела у незнатном делу, захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка одбијен је као неоснован у четвртом ставу изреке ове пресуде, на основу одредбе члана 165 став 1 у вези члана 153 ЗПП.

**Председник већа-судија
Весна Станковић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић**